

GIA TRỊ TRUNG BÌNH CHIỀU DÀI KÊNH CỔ TỬ CUNG Ở THAI PHỤ TỪ 16 - 24 TUẦN QUA SIÊU ÂM ĐƯỜNG ÂM ĐẠO TẠI BỆNH VIỆN PHỤ SẢN HẢI PHÒNG

Lê Anh Nam¹, Phạm Thị Phương Thảo²

TÓM TẮT

Mục tiêu: Giá trị trung bình chiều dài kênh cổ tử cung ở thai phụ từ 16 - 24 tuần qua siêu âm đường âm đạo tại Bệnh viện Phụ Sản Hải Phòng từ 01.01.2019 đến 30.04.2019

Đối tượng và phương pháp nghiên cứu: Nghiên cứu mô tả cắt ngang ở 199 thai phụ có tuổi thai từ 16 tuần - 24 tuần đến khám thai tại Bệnh viện Phụ Sản Hải Phòng từ 01.01.2019 đến 30.04.2019.

Kết quả và kết luận:

- Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung là 34,90mm, độ lệch chuẩn 5,02.

- Chiều dài kênh cổ tử cung nhỏ nhất là 21mm, dài nhất là 46mm, trung vị là 34mm.

- Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung ngắn nhất ở tuổi thai 17 tuần là 32,77mm, tuổi thai 22 tuần có chiều dài trung bình kênh cổ tử cung dài nhất là 36,56mm.

Từ khóa: chiều dài kênh cổ tử cung, tuổi thai 16 - 24 tuần, siêu âm đường âm đạo.

SUMMARY

AVERAGE VALUE OF CERVICAL LENGTH IN PREGNANT WOMEN FROM 16-24 WEEKS THROUGH VAGINAL ULTRASOUND AT HAI

¹Bộ môn sản Trường Đại học Y Dược Hải Phòng

²Bệnh viện Phụ Sản Hải Phòng

Chịu trách nhiệm chính: Lê Anh Nam

Email: dr.leanhnam@gmail.com

Ngày nhận bài: 21.3.2021

Ngày phản biện khoa học: 15.4.2021

Ngày duyệt bài: 31.5.2021

PHONG OBSTETRICS AND GYNECOLOGY HOSPITAL

Objective: Objective: Average value of cervical length in pregnant women from 16-24 weeks through vaginal ultrasound at Hai Phong Obstetrics and Gynecology Hospital from January 1, 2019 to April 30, 2019.

Materials and study method: Cross-sectional descriptive study in 199 pregnant women from 16 weeks to 24 weeks gestation to the antenatal check-up at Hai Phong Obstetrics Hospital from 01.01.2019 to 30.04.2019

Result and conclusion:

- The average length of the cervical canal is 34.90mm, the standard deviation is 5.02.

- The length of the smallest cervical canal is 21mm, the longest is 46mm, the median is 34mm.

- The average length of the shortest cervical canal at 17 weeks gestation is 32.77mm, 22 weeks gestation has the longest cervical canal average length is 36.56mm.

Keywords: cervical canal length, 16-24 weeks gestation, vaginal ultrasound.

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Cổ tử cung là cửa ngõ vào buồng tử cung, đóng vai trò quan trọng trong quá trình mang thai, giữ cho thai phát triển. Độ dài cổ tử cung là một trong những triệu chứng thực thể, phần nào phản ánh kết quả tác động của cơn co tử cung. Sự ngắn đi của cổ tử cung trước khi thai đủ trưởng thành là một dấu chứng quan trọng của dọa sảy thai hoặc chuyển dạ sinh non. Sinh non hiện vẫn là

một thách thức của y học và là nguyên nhân chính của bệnh và tử vong chu sinh. Sinh non không chỉ ảnh hưởng đến sức khỏe từng cá thể mỗi gia đình, mà còn là gánh nặng cho toàn xã hội, gây nhiều tổn kém trong chăm sóc y tế cũng như giáo dục.

Trên thế giới đã có nhiều công trình nghiên cứu sử dụng chỉ số chiều dài kênh cổ tử cung nhằm đánh giá nguy cơ dẫn đến sảy thai to hay chuyển dạ sinh non, đa số những nghiên cứu này được thực hiện ở ba tháng giữa. Vì vậy, chúng tôi tiến hành nghiên cứu: "*Giá trị trung bình chiều dài kênh cổ tử cung ở thai phụ từ 16 - 24 tuần qua siêu âm đường âm đạo tại Bệnh viện Phụ Sản Hải Phòng*" với mục tiêu sau: Xác định giá trị trung bình chiều dài kênh cổ tử cung ở thai phụ 16 - 24 tuần qua siêu âm đường âm đạo từ 01.01.2019 đến 30.04.2019

II. ĐỐI TƯỢNG VÀ PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

2.1. Đối tượng nghiên cứu

- **Tiêu chuẩn lựa chọn:** tất cả các thai phụ đơn thai, thai sống, tuổi thai từ 16 - 24 tuần đến khám tại Bệnh viện Phụ Sản Hải Phòng đồng ý tham gia nghiên cứu.

- **Tiêu chuẩn loại trừ:**

+ Tiền sử phẫu thuật trên tử cung như mổ lấy thai, mổ bóc nhân xơ tử cung...

+ Tiền sử sảy thai tự nhiên ≥ 2 lần hay ít nhất 1 lần sinh non tự nhiên > 20 tuần.

+ U xơ tử cung.

2.2. Thời gian và địa điểm nghiên cứu: từ 01.01.2019 đến 30.04.2019 tại Bệnh viện Phụ Sản Hải Phòng.

2.3. Phương pháp nghiên cứu

- **Thiết kế nghiên cứu:** Mô tả cắt ngang.

$$\text{Cỡ mẫu: } n = \frac{Z^2 \cdot sd^2}{d^2}$$

Trong đó:

- n: cỡ mẫu (số đối tượng cần nghiên cứu).

- Z: khoảng tin cậy: $Z = 1,96$.

- sd: độ lệch chuẩn, $sd = 4,095$ (theo Nguyễn Công Định năm 2009).

- d: độ chính xác tuyệt đối mong muốn được tính bằng $\epsilon \cdot \bar{X}$, trong đó:

\bar{X} : trung bình nghiên cứu = 40,256 mm (theo Nguyễn Công Định năm 2009).

ϵ : độ chính xác = 0,05.

Áp dụng công thức ta có thể tính được cỡ mẫu cho nghiên cứu:

$$n = \frac{1,96^2 \cdot 4,095^2}{40,256^2 \cdot 0,05^2} = 15,09$$

Do $n = 15,09$, ước tính tỉ lệ mất mẫu là 10% nên ở mỗi tầng nghiên cứu chúng tôi làm tròn thành 18 đối tượng nghiên cứu. Mục tiêu của nghiên cứu là khảo sát độ dài cổ tử cung tương ứng với mỗi tuổi thai từ 16 - 24 tuần nên số tầng nghiên cứu là 9. Như vậy, nghiên cứu này cần phải có mẫu ít nhất là 162 đối tượng nghiên cứu. Trong thời gian từ 01/01/2019 đến 30/04/2019, tại khoa Chẩn đoán trước sinh có 204 trường hợp đến khám thai thỏa mãn tiêu chuẩn nghiên cứu nên chúng tôi lấy cả 204 trường hợp để nghiên cứu có độ tin cậy cao hơn. Trong đó có 5 trường hợp nghiên cứu thử không được đưa vào kết quả.

2.4. Xử lý số liệu: Số liệu được xử lý bằng phần mềm thống kê SPSS 20.0.

III. KẾT QUẢ NGHIÊN CỨU

Bảng 0.1. Phân bố tuổi thai khi siêu âm.

Tuổi thai (tuần)	n = 199	Tỉ lệ (%)
16	20	10,1
17	20	10,1
18	22	11,1
19	22	11,1
20	22	11,1
21	24	12,0
22	25	12,5
23	25	12,5
24	19	9,5

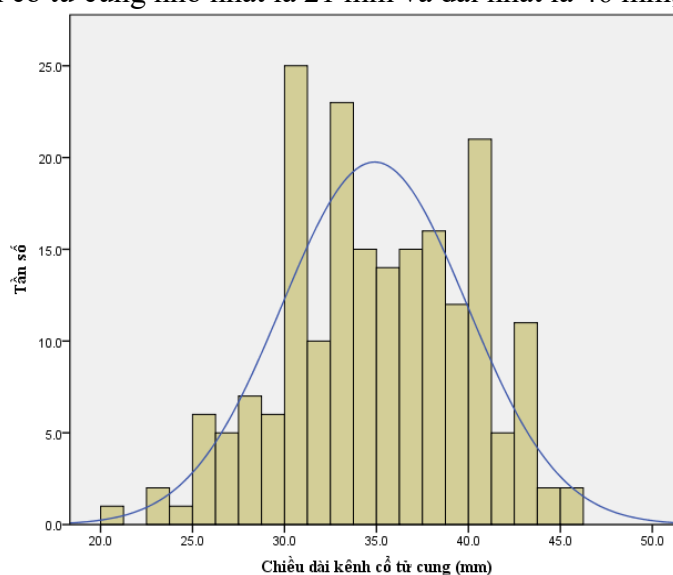
Nhận xét: Tỉ lệ phân bố các tuổi thai khi siêu âm khá đồng đều, tuổi thai 22, 23 tuần chiếm tỉ lệ cao nhất là 12,5%, thấp nhất là tuổi thai 24 tuần với 9,5%

Bảng 0.2. Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung

	Trung bình	Trung vị
Chiều dài kênh cổ tử cung (mm)	34,90 (5,02)	34 (21 - 46)

Nhận xét:

- Trung bình chiều dài kênh cổ tử cung từ 16 tuần đến 24 tuần là $34,90 \pm 5,02$ mm.
- Chiều dài kênh cổ tử cung nhỏ nhất là 21 mm và dài nhất là 46 mm, trung vị là 34 mm.



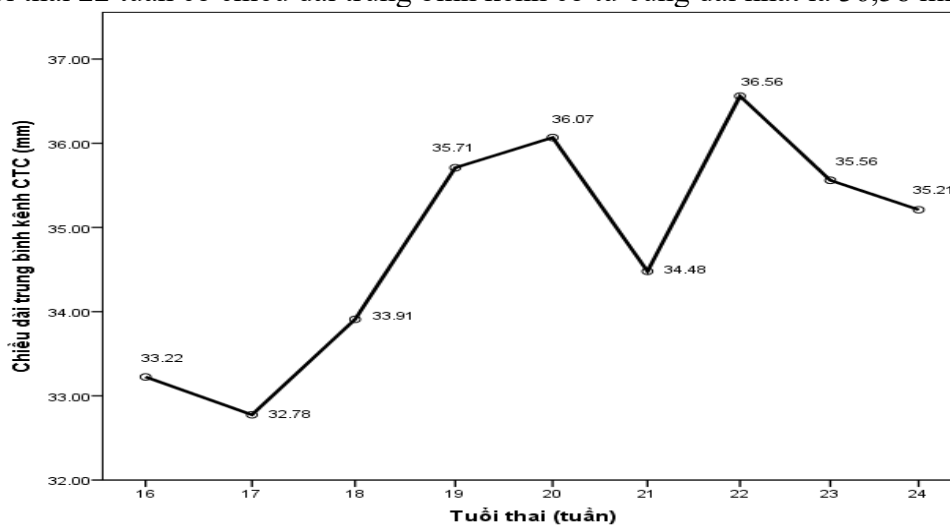
Biểu đồ 0.1. Biểu đồ phân bố chiều dài kênh cổ tử cung ở tuổi thai 16 - 24 tuần
Bảng 0.3: Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung theo tuần tuổi thai

Tuổi thai (tuần)	n = 199	\bar{X} (mm)	SD (mm)
16	20	33,22	6,43
17	20	32,77	4,49
18	22	33,90	4,81

19	22	35,70	5,19
20	22	36,07	4,65
21	24	34,48	5,15
22	25	36,56	4,64
23	25	35,56	4,44
24	19	35,21	4,84

Nhận xét:

- Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung ở các tuổi thai không chênh lệch nhiều, trong đó:
- + Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung ngắn nhất ở tuổi thai 17 tuần là 32,77 mm.
- + Tuổi thai 22 tuần có chiều dài trung bình kênh cổ tử cung dài nhất là 36,56 mm.



Biểu đồ 0.2. Trung bình chiều dài kênh cổ tử cung qua các tuần tuổi thai.

IV. BÀN LUẬN

4.1. Giá trị trung bình chiều dài kênh cổ tử cung ở tuổi thai 16 - 24 tuần

Trong các nghiên cứu trên, đa số tác giả đều thực hiện khảo sát chiều dài kênh cổ tử cung qua siêu âm đường âm đạo, các tác giả Nguyễn Mạnh Trí, Nguyễn Công Định tiến hành nghiên cứu qua siêu âm đường bụng. Giá trị trung bình chiều dài kênh cổ tử cung trong nghiên cứu của chúng tôi tương đương với nghiên cứu của Murakawa.

Bảng 4.1. Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung qua các nghiên cứu

Tác giả	Địa điểm	n	Tuổi thai	Chiều dài kênh CTC
Andersen (1991) [4]	Hoa Kỳ	38	14 - < 28	41,6 ± 10,2
Jafari (2015) [5]	Iran	360	3 tháng giữa	38,28 ± 5,13
Nguyễn Mạnh Trí (2004) [2]	Việt Nam	250	16 - 24	44,67
Nguyễn Công Định (2009) [1]	Việt Nam	160	20 - 24	39,90 ± 4,07
Nguyễn Thị Việt Anh (2016)	Việt Nam	494	3 tháng giữa	38,27 ± 4,36
Chúng tôi (2019)	Việt Nam	199	16 - 24	34,90 ± 5,02

So với các nghiên cứu còn lại trên thế giới và tại Việt Nam, giá trị trung bình chiều dài kênh cổ tử cung ở tuổi thai 16 - 24 tuần trong nghiên cứu chúng tôi ngắn hơn với giá trị là $34,90 \pm 5,02$ mm. Điều này có thể được lý giải như sau:

- So với nghiên cứu của Nguyễn Công Định [1], có sự khác biệt rõ rệt về giá trị trung bình chiều dài kênh cổ tử cung so với nghiên cứu của chúng tôi.

- So với nghiên cứu của tác giả Nguyễn Thị Việt Anh, tuy cùng siêu âm qua đường âm đạo, trên cùng đối tượng là phụ nữ Việt Nam, nhưng giá trị chiều dài trung bình kênh cổ tử cung 3 tháng giữa lớn hơn là 38,27 mm so với của chúng tôi là 34,90 mm, sự khác biệt này có thể do tác giả thực hiện trên nhóm tuổi thai rộng hơn, nghiên cứu với cỡ mẫu lớn hơn đáng kể (n=494) so với chúng tôi (n=199).

4.2. Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung theo tuần tuổi thai

Kết quả nghiên cứu cho thấy chiều dài kênh cổ tử cung ở các tuổi thai qua siêu âm đường âm đạo không chênh lệch nhiều. Các giá trị này thay đổi theo tuổi thai với xu hướng tăng rồi lại giảm. Trong đó, chiều dài trung bình kênh cổ tử cung ngắn nhất là ở nhóm thai 17 tuần (32,77 mm) và dài nhất ở nhóm thai 22 tuần (36,56 mm).

Kết quả nghiên cứu này của chúng tôi thấp hơn so với nghiên cứu của Nguyễn Thị Việt Anh [3]. Tuy nhiên, tác giả Nguyễn Thị Việt Anh kết luận ở nửa đầu thai kỳ, chiều dài kênh cổ tử cung tăng dần đến tuần thứ

22, sau đó giảm dần. Từ tuần thứ 32 trở đi, sự co ngắn chiều dài kênh cổ tử cung có ý nghĩa thống kê.

V. KẾT LUẬN

Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung ở thai phụ có tuổi thai từ 16 - 24 tuần qua siêu âm đường âm đạo là 34,90 mm với độ lệch chuẩn 5,02 mm. Chiều dài kênh cổ tử cung nhỏ nhất là 21mm, dài nhất là 46mm, trung vị là 34mm. Chiều dài trung bình kênh cổ tử cung thấp nhất ở tuổi thai 17 tuần là $32,77 \pm 4,49$ mm và cao nhất ở tuổi thai 22 tuần là $36,56 \pm 4,64$ mm.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Công Định (2009), "Nghiên cứu đo độ dài cổ tử cung ở phụ nữ có thai 20-24 tuần bằng phương pháp siêu âm qua tầng sinh môn", Luận văn thạc sỹ y học.
2. Nguyễn Mạnh Trí (2004), "Nghiên cứu độ dài cổ tử cung ở thời kì thai nghén và ý nghĩa tiên lượng sinh non", Luận án Tiến sỹ y học.
3. Nguyễn Thị Việt Anh (2016), "Nghiên cứu độ dài cổ tử cung ở những thai phụ có tuổi thai từ 12 tuần đến 37 tuần tại bệnh viện Phụ Sản Trung Ương", Luận văn thạc sỹ y học.
4. Andersen H. F. (1991), "Transvaginal and transabdominal ultrasonography of the uterine cervix during pregnancy", J Clin Ultrasound, 19 (2), pp. 77-83.
5. Jafari-Dehkordi E., Adibi A., Sirus M. (2015), "Reference range of the weekly uterine cervical length at 8 to 38 weeks of gestation in the center of Iran", Adv Biomed Res, 4, pp. 115.